

DE LA LUME ADUNATE ŞI NAPOI DATE!

EDIȚIE SUBSIDIARĂ A MINIREVISTEI MENORA
PUBLICAȚIE A COMUNITĂȚII EVREILOR FOCȘANI

De la d-nul Weiss Mishilim am primit următoarea biografie documentară a lui SALOM ALEHEM :

În 1908 cu ocazia împlinirii a 25 de ani de activitate literară, ajuns în plină glorie, admiratorii formează un comitet de sărbătorire și reușesc, printr-o colectă populară la care au contribuit entuziaștii miile de cititori, să răscumpere drepturile de autor și astfel să-i îmbunătățească cât de cât situația. A fost o manifestare extraordinară a dragostei poporului pentru scriitorul care le însenina viața. Salom Alehem a fost supranumit „Mark Twain al evreilor”. Dar 1906 când cei doi fac cunoștință în America, Mark Twain mărturisește că el își dorește să fie un „Salom Alehem al americanilor”. De altfel acești doi mari umoriști ai lumii au multe în comun (în afară de faptul că amândoi au scris sub pseudonim) :

- amândoi au avut o tinerețe zbuciumată, plină de privațiuni ;
- amândoi au scris mult și cu dragoste povestiri pentru copii ;
- amândoi au scris pentru oamenii simplii, cărora au căutat să le însenineze viața prin umorul lor ;
- amândoi au satirizat ipocrizia, bigotismul și lipsa de omenie a celor avuți ;
- amândoi au recurs la lecturi publice pentru a-și îmbunătăți situația materială.

Dar, comparându-l cu Mark Twain, trebuie spus că Salom se deosebește de acesta în primul rând prin fondul operei, creația lui Salom Alehem purtând pecetea specifică vieții evreiești. Apoi, trebuie remarcat că Mark Twain practică mult ironia, ducând-o chiar până la sarcasm zonă care iese din conceptul de umor (citiți „Un oaspete ciudat” și o să înțelegeți la ce mă refer!). Salom Alehem practică o ironie mai blândă, ba chiar accentul e pus mai ales pe autoironie. Este ceea ce regretatul H. Wald a subliniat : „ a glumi înseamnă a râde de ceilalți, a avea umor înseamnă a râde de tine însuși” (Înțelesuri iudaice – pag 45). Și cum spune Andre Maurois : „ simțul umorului înseamnă să accepți dificultățile vieții cu o veselie discretă și resemnată, înseamnă să râzi de tine însuși și de tot restul – în clipa în care ți-ar veni să plângi”. Într-adevăr, la Salom Alehem (ca la toți marii umoriști) râsul îi disimulează lacrimile amare. Sa remarcat aici ca, în general, Salom Alehem nu este un satiric, spre deosebire de Mark Twain care deseori alunecă spre satiră. Căci așa cum spune Ștefan Cazimir : „ satiricul este un spirit absolut, avid de perfecțiune și împins spre mizantropie de faptul că nu o află nicăieri. Umoristul e un spirit tolerant și sceptic, convins că imperfecțiunile sunt inerente naturii umane, dispus așadar să le recunoască în el însuși și să le ierte celor din jur. Satiricul judecă și condamnă, umoristul înțelege, zâmbește și absolvă”.

(Continuarea în numerele viitoare!)

Scriitorul Gheorghe Suchoverschi, membru al Cenaclului Literar găzduit de Sinagoga Evreilor Focșani ne trimite următoarea poveste biografică intitulată „Un mesager în calea pogromului – Cernăuții anilor 1941 – 1944”.

Nu a vrut să rămână (după 1944) în Cernăuțiul ocupat de ruși, s-a refugiat cu familia, luând câteva lucruri, atât cât încapă într-o căruță, trecând înspre sudul Bucovinei și de aici a ajuns în orașul Roman, unde a rămas câteva luni de zile, apoi s-au oprit la Bacău pentru câțva timp și iarăși mai departe, a mai poposit la Slobozia Bradului

– un sat lângă Focșani, apoi la Rîmnicu Sărat unde a locuit timp de un an, după care, în 1946, fugind de foametea care începuse și de Comisia Aliată Sovieto-Română care îi căutau pe refugiații din Basarabia și Bucovina de Nord pentru a-i trimite înapoi și apoi în Siberia să-i deporteze, exterminându-i, au ajuns în Banat, în apropierea granițelor de vest ale țării, stabilindu-se în comuna Lovrin, județul Timiș. Ajuns aici unde era un rai pe pământ din punct de vedere al prosperității economice și al civilizației, predominând șvabii pe aceste locuri, în luna februarie a anului 1949, Gheorghe Bordeniuc a decedat pe masa de operație, în urma unei apendicite acute care s-a agravat în peritonită, și datorită condițiilor vitrege și a lipsurilor care predominau și a medicinei vremii. A părăsit lumea aceasta la o vârstă încă tânără – 37 de ani. În anul 1951 soția lui și cele două fiice (măritate atunci) au fost deportate cu domiciliul obligatoriu de cinci ani în Bărăgan – o Siberie a României unde iernile erau aspre iar verile toride și secetoase, o stepă plină de ciulini și o sărăcie lucie.

(Continuarea o veți afla în numerele viitoare)

De asemenea d-nul Dr. G. Mănescu ne-a scris multe mesaje alături de care ne-a transmis multe povești, întâmplări reale și biografii, de această dată noi am ales să publicăm o povestire autentică „La munca obligatorie”.

În anul 1943, profesor fiind la Liceul evreiesc, mi s-a anulat (ca și altora), scutirea de muncă obligatorie și am fost chemat să mă prezint la regimentul 5 artilerie grea, într-o zi de februarie la ora opt dimineața. Am întâlnit acolo, 18 – 20 de tineri din regiune. Ni s-a comunicat că a doua zi, vom fi duși la Gugești, în județul Râmnicu Sărat (o comună la vreo 15 km), pentru muncă la un depozit de cherestea, afectat unei fabrici de specialitate, cu linii de cale ferată, unde soseau vagoanele încărcate, care apoi plecau. Ce legătură era între regiment și depozit, n-am înțeles, dar am dedus că orice lagăr de muncă era sub o conducere militară. Cu un mic bagaj, ne-am înghesuit în două căruțe trase de cai voinici (erau acei care trăgeau tunurile), și cu un soldat pe capră și un plutonier-major, între noi, încet, la pas, am ajuns în sat. Șeful nostru, s-a arătat om de treabă, ne-a ajutat oarecum, să ne găsim gazde și ne-am instalat. Plăteam o chirie, nu mare. Am împărțit patul cu amicul meu Juma (Zigmund Rafail) – viitor profesor de educație fizică la Liceul Unirea și apoi în Israel (la Haifa). În celălalt pat, dormeau Altarovici și Aschenazi, cel mai mic.

Mâncam ce și pe unde puteam : la un birt, la țărani sau ce mai puteam cumpăra la cooperativa din sat. Munca nu era istovitoare. Aveam de stivuit, scânduri de diverse dimensiuni. Dacă reușeam să terminăm și nu veneau vagoane pline (nu se putea întrerupe munca înaintea programului prevăzut), eram puși să demontăm stivele și să le orânduim mai încolo. Așa se întâmplase și când am fost luat la curățatul zăpezii. Dacă șoseaua era curată, azvârleam zăpada de pe o parte pe alta. Am avut, eu personal norocul, să întâlnesc soții Mișu și Etica Davidson, pe care îi cunoșteam. El era un administrator, pus de conducerea întreprinderii, pentru bunul mers al ei. Locuiau într-o casă – vilișoară, bine și comod aranjată. De lipsă de căldură nu se plâneau. M-au invitat la ei și profitând de ocazie, uneori, seara petreceam un timp foarte plăcut ca oaspetele lor. O amintire pe care n-am uitat-o.

(Continuarea în numărul viitor)

În ideea că această nouă publicație vă va face o deosebită plăcere, noi cu considerația și respectul cuvenit, așteptăm din partea tuturor doritorilor noi mesaje, documente și alte dovezi și mărturii ale trecerii timpului, alături de care amprenta istoriei ființelor noastre a fremătat, fremătată și va fremăta.

(Pe adresa rondmircea@yahoo.com și pe site-ul www.focsnai.jewish.ro ne puteți contacta și vizualiza rodul muncii noastre)

AUTORUL - VĂ SALUTĂ CU STIMĂ ȘI CONSIDERAȚIE !!
LECTURĂ PLĂCUTĂ !